

Manaasi Ni Ingosya

Author - Ghanaian folktale
Translation - Fabian Wakholi
Illustration - Wiehan de Jager
Language - Lumasaaba
Level - Longer paragraphs

© African Storybook Initiative 2014
Creative Commons: Attribution 4.0
Source www.africanstorybook.org

Manaasi Ni Ingosya

Fabian Wakholi

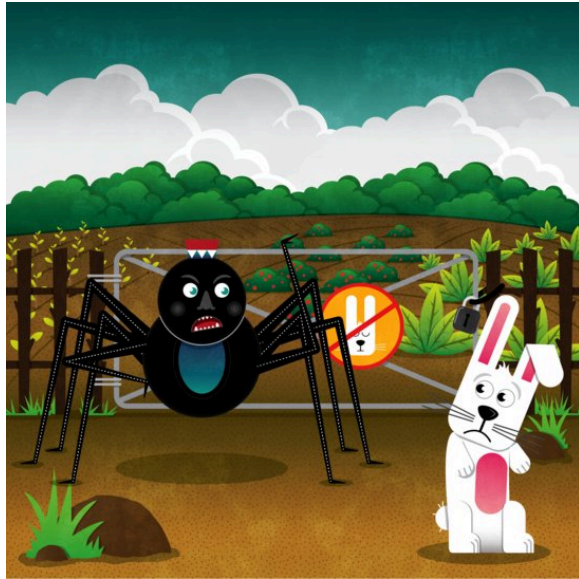
Wiehan de Jager

Khaangukho tsilomo tsaasalanila buli aandu oosi bari kumusaango kwafuurire Manaasi. Nga akyeenda arura, waawulila Wanduuyu nga atsekha ikiniaali. Wanduuyu waakobola mu mukuunda kweewe, waalima biilyo ni tsinyanyi luundi. Lubaluba Manaasi waakobolayo mu butaambi luundi, nga s'aali ni basaale ta.

Manaasi, Nabubi ni Wanduuyu baaba basaale. Baamenyatsaka mu syaalo shiilayi sye mu njiinji. Wanduuyu aalima kumukuunda kumukali kwe tsinyanyi ni bibyaano. Abe yakhaba nga Wanduuyu aakabatsakilakho musaale weewe bibiindu bino. Ne Manasi s'aaba musangaafu ta. Aabamo likoko.

Manaasi waakhala kamakyesi ke khukhwiiyisakho kumukuunda kwa Wanduuyu. Lubaluba Wanduuyu waarama umutaambi nga mbaawo isi akona ta. Ne Manaasi niye wibona nga niye umweene mukuunda ni bibyaano abe bibyaba bya Wanduuyu.

Balaanga Manaasi Nabubi ni Ingosya khuukobola. Kila balaangilila bari, "Ifwe khufukiilisana ni tsilomo tsesi Ingosya ilomile." Balooselakho bari, "Ingosya siili intsifwi ta. Iwe niye ukanile khukhwiiyisakho bibiindu byeewe." Manaasi waalekha khufukiilisana ni byeesi awuliile ta. Waruundukha kamasika waalila.

Nga umuwuli ni bayeeti beewe
baamalile khuurekeeresa buulayi,
baaloma Manaasi ni Ingosya baarura
ibulafu. Kila baakhulu bano
baarakikha khuukhupanisa
bibyambaaso kuumala imbuka
indeeyi. Lwanyuma baafukiilisana she
khuukhola.

Manaasi waatsya mwikulanilo
khuukulisa bibyaano ni tsinyanyi. Aryo
waamisamo kamapeesa makali naabi
ketsusa indubi. Waabukulakho
kamalala waakulilakho be muungo
mweewe nabukubo, waamala
waamura mu ndubi khu ngaaki khwe
kamapeesa.

Manaasi ni kumwikhoyo kumukali
 wakeenda nga wetwiikhile indubi khu
 murwe naluundi nga eemba.
 Inyaanga yoosi aaba ali
 khukhwambaasa khu biindu byeesi
 anyala khuukula mu mapeesa keewe
 ako.

Mwirima liikali, Manaasi waatsya
 khukhwiilootsa w'omuwuli we
 shisiintsa. Ne ingosya yaareeba
 umuwuli ni bayeeti beewe iri,
 "Shinyalikha shiryeena umuundu
 khuulekha indubi ilimo kamapeesa ni
 nabukubo khu mukhoosi nga
 mbaawo umuliindi ta?" Manaasi naye
 weelamo ari, "Ise samweene abeele
 nalolelele indubi yase. Yino ili indubi
 yase, kamapeesa ni nabukubo
 mweene." Ingosya yaamwiilamo iri,
 "Ise imbeele naabiimbiliile indubi ni
 tsindaaha tsase, nio iwe
 waapuunukha khukhwaama isi
 ikhamanyile ta, weetsa waaloma uri
 indubi ni bibilimo bili bibyoowo!"

Manaasi waabona ingosya nga yekhaale khu ndubi yeewe. Kila Manasi eetsa aloma ari, "Musaale, waanyala naabi khukhuniindilakho indubi yase." Ingosya yeelamo iri, "Manaasi, waama khuloma uri shiina Naakhuwuliile buulayi namwee? Indubi iyoowo? Indubi yino iyase. Injinyoolele ano khu ndulo khwe kumukhoosi!" Manaasi s'aafukiilisa byeesi ali kuuwulila ta. Kila aloma ingosya ari, "Mu n'gali indubi iyase!"

Nga ashikeenda aryo, ifula yaarakikha khumoonyakala. Lubaluba yaarakikha khutsutsukha ingali. Manaasi waalekha indubi andulo khu mukhoosi, niye waatsya wekama ifula mu kusaala. Ne s'aarusa tsimoni khu ndubi iyitsuulemo buyiindifu bweewe ta.

Ifula yeloosela khuutsutsukha ni kamaani nga itosa Manaasi, ni kuumureerera imbewo. Aryo waatima waatsya weebisa mwiilowo. Welomela ari, "Inarama mwiilowo muno, khukhwoolesa ifula niinaheesa. Shiilayi ndi naabiimbile nabukubo khu mapeesa kaase."

Mu mbuka ifwiiti iri, ingosya iyaba ipamburukhila mu ngaaki yaabona indubi aambi ni kumukhoosi. Kila yiikha yaalola mu ndubi, yaabonamo kamapeesa mu nabukubo. Yaakhalawo khuubimbilila indubi ni tsindaaha khukhwoolesa ifula ni yaheesa.